



Finnpartnership

Kehitysvaikutuksia 2014 - vuoden 2010
liikekumppanuustukihakemusten
viimeinen seurantaraportointi

3.12.2014

Sisällysluettelo

1. Myönnettyjen liikekumppanuustukihankkeiden kehitysvaikutuksia.....	2
1.1. Hankkeiden onnistuminen	2
1.2. Hankkeiden taloudellinen tuottavuus.....	3
1.3. Investoinnit kohdemaan.....	4
1.4. Hankkeiden työllistämisaikutukset.....	4
2. Teknologian ja tietotaidon siirto	4
3. Koulutus	5
4. Sosiaaliset vaikutukset	6
5. Vaikutukset naisten työllistymiseen ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon	6
6. Yleinen infrastruktuuri	7
7. Markkinat ja tuotantorakenne	7
8. Ympäristövaikutukset	7
9. Uuden yhtiön perustaminen	8
10. Alihankintasuhteen muodostaminen	8
11. Tuonti	9
12. Suomalaisen ympäristöteknologian pilotointi	9
13. Finnpartnershipin tuottama lisäarvo.....	10
14. Jatkohankkeet	10

3.12.2014

1. Myönnettyjen liikekumppanuustukihankkeiden kehitysvaikutuksia

Kaikkiaan vuonna 2010 myönnettiin 110 hankkeelle tukea yhteensä 4 271 149 euroa¹. Raportointivaade koskee 79 liikekumppanuustuen saajaa, koska 31 (28 %) yritystä ei pyytänyt maksatusta. Maksatusta hakeneista 14 on aikaisempien hankkeiden jatkohakemuksia, jotka raportoidaan erikseen kohdassa 14. Täten tässä raportoitavia hankkeita on 65², joille maksettiin liikekumppanuustukea yhteensä 1 253 884,55 euroa³. Näistä (pl. jatkohankkeet) 21 yritystä on investoinut yhteensä vähintään 20 176 018 euroa⁴, mikä on yli kuusitoista kertaa maksetun liikekumppanuustuen verran. Investointeja tehneistä 86 % on pk- ja 14 % suuryrityksiä. Lisäksi, jos mukaan lasketaan myös jatkohankkeet, on investoineita tehneitä yrityksiä 28. Nämä yritykset ovat investoineet yhteensä vähintään 29 320 178 euroa, mikä on lähes 19 kertaa maksetun liikekumppanuustuen verran. Liitteeseen 1 on koottu vuosien 2006-2010 hankkeiden raportoidut kehitysvaikutukset sekä muita avainlukuja. Yritykset raportoivat etabloitumisestaan⁵ liitteissä 2 olevien taulukoiden mukaisesti. Raportissa käsitellään lyhyesti alla olevassa taulukossa kootut kehitysvaikutukset.

Kehitysvaikutuksia	%
teknologian ja tietotaidon siirto	60 %
koulutus	52 %
sosiaaliset vaikutukset	25 %
yleinen infrastruktuuri	14 %
markkinat ja rakenne	45 %
ympäristövaikutukset	45 %

Seurantaraportointi perustuu asiakkaiden seurantalomakkeissaan antamiin tietoihin, ja niissä esitetyt asiat ovat näin ollen heidän subjektiivisia mielipiteitään hankkeen toteutuksesta. Epäselvissä tapauksissa ollaan asiakkaaseen oltu myös yhteydessä. Kaikkia annettuja tietoja ei ole erikseen tarkistettu.

1.1. Hankkeiden onnistuminen

Maksatuspyynnön yhteydessä onnistuneiksi arvioitujen hankkeiden määrä oli 34 (52 %). Ensimmäisen seurantaraportin yhteydessä määrä oli laskenut 28 hankkeeseen (43 %). Toisen ja viimeisen seurantaraportin yhteydessä määrä on edelleen laskenut 24 hankkeeseen (37 %). Tämä on pienempi osuus onnistuneita kuin aikaisempina vuosina. Maailmantaloudellinen heikko tilanne lienee osaltaan vaikuttanut tähän. Seuraavalla sivulla olevaan taulukkoon on listattu vuoden 2010 hankkeiden tilanne eri vuosina.

¹ Liikekumppanuustuen ehdot muuttuivat vuonna 2010 ja samalla se vaikutti tulosten seurantaan. Ennen vuotta 2010 rekisteröidyt hankkeet erääntyivät aina myöntövuotta seuraavan vuoden syyskuussa, kun taas vuonna 2010 tai sen jälkeen rekisteröidyille hakemuksille myönnetty liikekumppanuustuki on voimassa 24 kuukautta valtionavustuspäätöksen tiedoksiantopäivästä. Tässä raportoidaan sekä vanhojen että uusien ehtojen mukaisista tuista jotka käsiteltiin vuonna 2010.

² Sisältäen yhden yrityksen joka on lopettanut toimintansa eikä siten palauttanut seurantaraporttia.

³ Jatkohankkeille maksettiin 316 700,99 euroa eli yhteensä liikekumppanuustukea maksettiin 1 570 585,54 euroa, joka on vain noin 37 % myönnetystä tuesta.

⁴ Jatkohankkeiden investoinnit mukaan lukien investointien kokonaismäärä on 29 320 178 euroa.

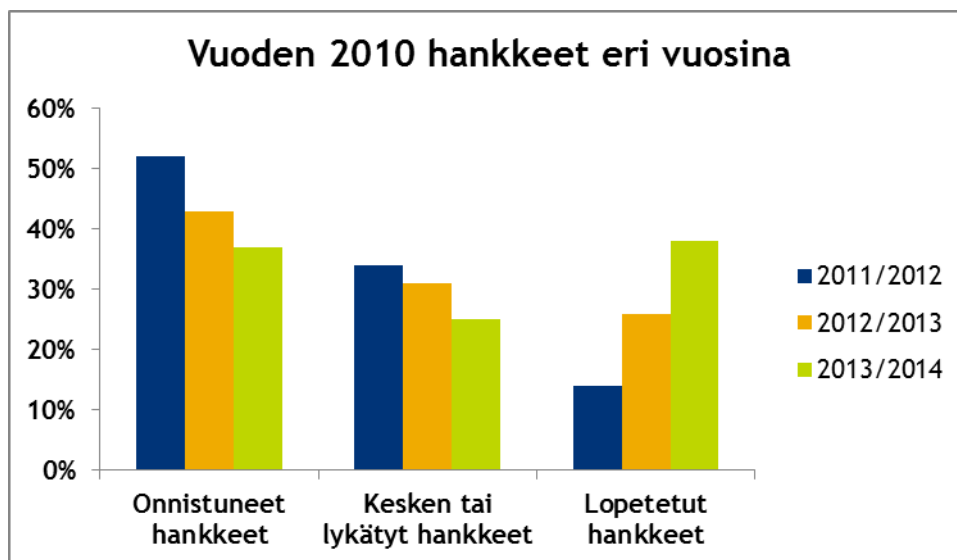
⁵ Etabloituminen tarkoittaa tässä kaikkia pitkäaikaisen liikekumppanuuden muotoja eli yhteisyritys, tytäryhtiö, pitkäaikainen osto- tai alihankintasopimus, huoltoyhtiö, franchise- ja lisensointisopimus jne.

3.12.2014

Taulukko 1. Vuoden 2010 hankkeiden tilanne vuosina 2011/2012-2013/2014.

LKT-hankkeet	2011/ 2012 (kpl)	%	2012/ 2013 (kpl)	%	2013/ 2014 (kpl)	%
Onnistuneet	34	52 %	28	43 %	24	37 %
Kesken tai lykättyt	22	34 %	20	31 %	16	25 %
Lopetetut	9	14 %	17	26 %	25	38 %
Yhteensä	65	100 %	65	100 %	65	100 %

Onnistuneista 21 % on suuryrityksiä, mikä on suurempi osuus kun tuensaajissa. Onnistuneista 8 % sijaitsee ylemmän keskitulotason maissa (UMIC) ja 13 % vähiten kehittyneissä maissa (LDC). 16 hanketta (25 %) oli vielä keskeneräisiä. Näistä vain yksi (6 %) on suuryritys. Osa hankkeista ei ole vielä päässyt kunnolla käyntiin; kesken on kolme hanketta. Mikäli kaikki nämä keskeneräiset hankkeet onnistuvat, nousisi onnistuneiden hankkeiden osuus 40 %:in. Tämän lisäksi 13 yritystä on toistaiseksi lykännyt hankettaan, mutta hankkeet saattavat toteutua tulevaisuudessa. 25 yritystä (38 %) on lopettanut hankkeen. Lopetetuista hankkeista 8 % sijaitsee UMIC- ja 11 % LDC-maissa. Lisäksi vain 12 % on suuryritysten hankkeita. Näyttäisikin siltä, että suuryritykset tekevät nopeammin päätöksen etabloitumisesta tai sen keskeyttämisestä. Vuoden 2010 hankkeiden ensimmäisen kolmen vuoden kehitys on esitetty kuvassa 1. Lisää taulukoita hankkeiden toteutumisista on esitetty liitteessä 3.



Kuva 1. Vuoden 2010 hankkeiden tilanne eri vuosina

Liitteessä 3 on eritelty eri vuosien hankkeiden toteutuminen ja tilanne eri vuosina.

1.2. Hankkeiden taloudellinen tuottavuus

Taloudellinen tuottavuus on tärkeässä osassa myös kehitysvaikutusten toteutumisen osalta. 22 yritystä (92 % onnistuneista) on kertonut hankkeen olevan jo tässä vaiheessa tuottava. Lisäksi neljä yritystä on kertonut, että hankkeen tuottavuutta ei voida tällä hetkellä arvioida. Loput arvioivat hankkeensa

3.12.2014

tuottamattomiksi. Tuottamattomista hankkeista kahdeksan uskoo, että hankkeet tulevat melko todennäköisesti olemaan tuottavia tulevaisuudessa ja viisi uskoo, että hankkeet eivät ole tuottavia tulevaisuudessa. Muut yritykset eivät ole osanneet arvioida, miten todennäköisesti hanke menestyy tulevaisuudessa.

1.3. Investoinnit kohdemaahan

21 yritystä raportoi investoinneista kohdemaahan. Yhteensä ne olivat investoineet 20 176 018 euroa, mikä on yli 16 kertaa maksetun tuen verran. Investoinneista raportoimien yritysten hankkeista 13 on onnistuneita, viisi on lykännyt hankkeitaan vakavaraisuuden heikennyttä ja yleisen heikentyneen taloustilanteen vuoksi. Lisäksi kaksi hankkeista on vielä kesken ja yksi yritys on lopettanut hankkeen kokonaan. Vuosittain investoinnit ovat olleet 6-30 kertaa ja ennätysvuonna lähes 1 000 kertaa maksetun tuen verran. 14 % investointeja tehneistä yrityksistä oli suuryrityksiä.

1.4. Hankkeiden työllistämisaikutukset

Positiivisia työllistämisaikutuksia raportoitiin olevan yhteensä 26 (40 %) hankkeessa ja yhteensä näissä työllistettiin 858,5 henkilöä. Keskimäärin yksi työllistävä yritys työllisti noin 33 henkilöä. Työllistettävien keskimäärä on vuosien aikana vaihdellut 16-71 henkilöä/yritys. Hankkeen suorista työllistämisaikutuksista raportoi 23 yritystä eli 35 % kaikista hankkeista. Nämä työllistivät yhteensä suoraan 621,5 henkilöä. Työpaikoista 307 oli uusia. Uusia työpaikkoja on toistaiseksi syntynyt keskimäärin 13 per suoraan työllistävä yritys, mikä on vähemmän kuin aikaisempina vuosina (2009 hankkeet 37 henkilöä, 2008 - 22, 2007 - 18 ja 2006 - 30). Työllistäväistä yrityksistä neljä on suuryritystä, ja niiden osuus on 15 % kaikista työllistäväistä yrityksistä. Kaikki neljä toimivat työvoimavaltaisilla aloilla (elektroniikka sekä tuotantotekniikka- ja laitteisto). Muita paljon työllistäneitä toimialoja ovat olleet esim. käsityö-, metalli-, rakennus- ja tekstiiliteollisuus. Suoraan työllistäväistä yrityksistä 16 arvioi työllistävänsä yhteensä 409 ihmistä nykyistä enemmän seuraavien kahden vuoden aikana. Myös neljä sellaista yritystä, jotka eivät tällä hetkellä työllistä, arvioivat työllistävänsä kahden vuoden kuluessa.

Suoran työllistämisen lisäksi 16 oli työllistänyt epäsuorasti. Epäsuorasti luotuja työpaikkoja oli yritysten omien arvioiden mukaan noin 237. Usein yrityksillä ei ole tarkkaa tietoa epäsuorista vaikutuksista.

2. Teknologian ja tietotaidon siirto

39 yritystä (60 %) raportoi hankkeeseen liittyneen teknologian ja tietotaidon siirtoon liittyviä kehitysvaikutuksia. Luku on hieman alhaisempi kuin aikaisempina vuosina, jolloin luku on ollut tyypillisesti yli 75 %. Suomalaisten yritysten avulla tehtävän kehitysyhteistyön yksi tarkoitus on hyötyä yrityksillä olevasta osaamisesta siirtämällä teknologiaa ja tietotaitoa sitä tarvitseviin kehitysmaihin. Tietotaidon siirto on olennaista myös muiden kehitysvaikutusten toteutumisen ja kestävyuden kannalta. Seuraavalla sivulla olevaan taulukkoon on eritelty tarkemmin tapahtunut teknologian ja tietotaidon siirto.

3.12.2014

Mittari	Hankkeita (kpl)
Teknologian siirtoa kohdemaihin	25
Yrityksen hyvään hallintotapaan ja käytäntöihin liittyvän tietotaidon siirtoa	19
Talousjohtamisen tietotaidon siirtoa	13
Markkinointitietotaidon siirtoa	19
Jakelu- ja logistiikkatietotaidon siirtoa	15
Tutkimus ja kehitys - tietotaidon siirtoa	15
Standardisointitietotaidon siirtoa	5
Työoloihin ja työskentelytapoihin liittyvän tietotaidon siirtoa	22
Tietotaidon siirtoa kohdemaasta Suomeen	10

Eniten on siirretty teknologiaa sekä työoloihin ja työskentelytapoihin liittyvää tietotaitoa. Teknologia on pääsääntöisesti ollut erilaista tuotanto-, ohjelmisto- ja ympäristöteknologiaa. Työoloihin ja työskentelytapoihin liittyvät parannukset ovat liittyneet muun muassa tuotanto- ja toimistotiloihin ja niiden siisteyteen, valaistukseen sekä ilmastointiin. Hyvään hallintotapaan ja käytäntöihin liittyneet parannukset kohdemaayrityksissä ovat liittyneet raportointimenetelmiin, johtamisjärjestelmiin ja hallintotapoihin sekä vastuullisuuskäytäntöihin (esim. BSCI:n toimintaohjeet). Lisäksi moni yritys on kertonut toimineensa kohdemaassa suomalaisen toimintakulttuurin pohjalta, mikä usein tarkoittaa parannuksia useilla yllä mainituilla alueilla. Suomeen siirtynyt tietotaito on pitänyt sisällään mm. Cleantech-osaamista ja ohjelmistoihin liittyvää osaamista.

3. Koulutus

Hankkeissa tehtävän koulutuksen tavoitteena on kohdemaan työväestön henkisen pääoman lisääminen. 34 yritystä (52 %) raportoi hankkeeseen liittyneen koulutusvaikutuksia. Useat yritykset ovat pitäneet koulutusta sekä Suomessa että kohdemaissa. Koulutus on pitänyt sisällään muun muassa tuotantoon ja kokoonpanoon, ohjelmointiin, tuotekehitykseen, koneiden sekä järjestelmien käyttöön, laatu- ja tuontivaatimuksiin, kierrätykseen sekä verkkotietoturvan ymmärtämiseen liittyviin asioihin. Koulutustilaisuuksia on pidetty omalle henkilöstölle alimmista toimihenkilöistä johtoon saakka sekä partnereille ja alihankkijoille. Lisäksi muutamat yritykset ovat pitäneet koulutusta jälleenmyyjille ja asiakkaille, mutta siihen liikekumppanuustukea ei ole myönnetty, koska se ei ole ollut ehtojen mukaista. Koulutukset ovat tyypillisesti kestäneet muutamista päivistä muutamiin viikkoihin ja niitä on tarjonnut hakijayritys sekä ulkopuoliset konsultit. Lisäksi on tarjottu työssäoppimista sekä ekspatriaatti-asiantuntijan antamaa koulutusta.

Lisäksi 14 yritystä (22 %) on raportoinut tarjonneensa paikalliselle yhteisölle koulutusta tai muuta tietoisuuden lisäämistä. Tämä on pitänyt sisällään esimerkiksi erilaisia infotilaisuuksia paikallisille yhteisöille, tutkijoille ja yrittäjille. Lisäksi yhdessä hankkeessa on pidetty työpajoja ja muita seminaareja paikallisen yliopiston oppilaille.

3.12.2014

4. Sosiaaliset vaikutukset

Hankkeen sosiaalisia vaikutuksia kohdemaan yhteiskuntaan arvioidaan työolosuhteiden ja työntekijöille tarjottujen sosiaalietuuksien kautta. Kaikki työllistävät yritykset ilmoittavat noudattavansa paikallista työlainsäädäntöä. 17 yritystä (74 % suoraan työllistäväistä) noudattaa myös kansainvälisiä sopimuksia työntekijöiden oikeuksista ja työehdoista. Yhteensä seitsemässä ei noudateta kansainvälisiä sopimuksia⁶. Lisäksi seitsemän yritystä on raportoinut noudattavansa muita vapaaehtoisia sosiaalisen vastuun standardeja.

Kaikki työllistävät yritykset ovat ilmoittaneet noudattavansa paikallista työterveys- ja työturvallisuuslainsäädäntöä. 13 yritystä (57 % suoraan työllistäväistä) noudattaa myös kansainvälisiä työterveys- ja työturvallisuusstandardeja. Yhteensä 11 hankkeessa ei noudateta kansainvälisiä standardeja⁷. Lisäksi viisi yritystä raportoi noudattavansa muita vapaaehtoisia työterveys- ja työturvallisuusstandardeja. Kaikille hankkeille, jotka eivät noudata kansainvälisiä sopimuksia työntekijöiden oikeuksista ja työehdoista tai työterveys- ja työturvallisuusstandardeja, tullaan tarjoamaan Y & Y -voucher, jotta he näkevät hyödyt ja ottaisivat sopimukset/standardit käyttöön.

Lakien, standardien ja sopimusten noudattamisen lisäksi kysyttiin myös muista sosiaalisista vaikutuksista, joita olivat keskimääräistä paremman palkan maksaminen, majoituksen tarjoaminen työntekijöille ja HIVin/AIDSin ennaltaehkäisyyn liittyvät ohjelmat. 16 (70 % suoraan työllistäväistä) yritystä raportoi, että hankkeeseen on liittynyt kyseisiä sosiaalisia vaikutuksia. Tuloksista selviää, että 57 % suoraan työllistäväistä yrityksistä maksaa keskimääräistä parempaa palkkaa, mikä on toistuvasti useimmin esiintyvä sosiaalinen vaikutus. Yritykset ovat arvioineet, että palkat ovat olleet noin 4-30 % paikallista palkkatasoa korkeampia. Yksittäisiä muita toimenpiteitä ovat olleet esim. äitiysloma ja sen jälkeen mahdollisuus tehdä lyhempää työpäivää, työntekijöiden lapsille järjestetty kouluopetus, vuosittainen lääkärintarkastus sekä työpaikan yhteydessä oleviin asuntoihin tehdyt parannukset.

5. Vaikutukset naisten työllistymiseen ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon

Sukupuolten välinen tasa-arvo on yksi Suomen kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön läpileikkaavista tavoitteista. Finnpartnershipin vuoden 2010 hankkeissa työllistettyjen naistyöntekijöiden määrä on 180 henkilöä eli 29 % suoraan työllistäneiden yritysten työpaikoista. Kaikkiaan naisia työllisti (15 yritystä) 65 % suorasta työllistämisestä raportoineista yrityksistä. 19 (29 %) kaikista hankkeista arvioi, että niillä on ollut positiivinen vaikutus naisten työllistymiseen ja työolosuhteisiin tai suotuisia vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Esimerkkejä näistä ovat naisten palkkaaminen aloille, joille ei ole palkattu naisia aikaisemmin sekä huomion kiinnittäminen sukupuolten väliseen tasa-arvoon rekrytoinnissa, palkkauksessa

⁶ Yksi yritys kertoo, että he toimivat kohdemaassa oman suomalaisen normiston mukaisesti. Kuusi muuta yritystä ovat kertoneet, että hankkeissa noudatetaan kohdemaan omia lakeja, asetuksia ja standardeja. Näistä kaksi yritystä on lisäksi kertonut, että paikallisella partnerilla on ISO 9001:2008 laadunhallintajärjestelmien standardi.

⁷ Kaksi yritystä on kertonut, että he toimivat kohdemaassa oman suomalaisen normiston mukaisesti. Toinen näistä yrityksistä on lisäksi kertonut, että he eivät tunne ko. kansainvälistä standardia. Yhdeksän muuta yritystä kertoo noudattavansa paikallisia standardeja ja säädöksiä. Suomen vastaavat standardit ovat kattavat ja niiden noudattaminen tässä tapauksessa on tarkoituksenmukaista ja järkevää. Yksi yritys on kertonut, että heillä on käytössä paikalliset standardit, joita BSCI-aloite ja Accord-sopimus määrittelee, toinen yritys on vastaavasti kouluttanut paikallista henkilöstöään mm. turvallisuusasioihin liittyen.

3.12.2014

ja työehdoissa (esim. työaika ja äitiysloma). Lisäksi yksi yritys on erikseen korostanut, että johtotehtäviin palkataan yhtäläillä naisia ja miehiä.

6. Yleinen infrastruktuuri

Yhdeksän (14 %) yritystä raportoi hankkeensa tuottaneen kehitysvaikutuksia kohdemaan yleiseen infrastruktuuriin. Huomattavat vaikutukset yleiseen infrastruktuuriin kaikilla taulukon osa-alueilla ovat epätavallisia, sillä yleensä hankkeita ei toteuteta paikoissa, joissa ei ole minkäänlaista yleistä infrastruktuuria ennestään. Vain todella harvalla yrityksellä on tarvittavat resurssit kaiken yleisen infrastruktuurin luomiseen tyhjästä. Parannukset infrastruktuuriin ovat esimerkkejä kohteista, joihin kehitysumaarytysten on oltava valmiita investoimaan, koska valmista infrastruktuuria ei välttämättä ole. Tyypillistä on myös, että yksi yritys on vaikuttanut yhteen tai muutamaankin infrastruktuurin osa-alueeseen. Tällä kertaa eniten oli vaikuttettu energiantuotantoon sekä lastentarhojen, koulujen, sairaaloiden tai terveyskeskusten sekä it-järjestelmien parantamiseen.

7. Markkinat ja tuotantorakenne

Yksi liikekumppanuustuen tarkoituksista on vaikuttaa kohdemaan markkinoiden ja tuotantorakenteen vahvistumiseen sekä monipuolistumiseen ja siten vähentää kehittyvien maiden riippuvuutta yksittäisistä sektoreista. Yrityksistä 29 (45 %) raportoi hankkeen tuottaneen vaikutuksia kohdemaan markkinoihin ja niiden rakenteeseen. Näitä oli esimerkiksi uusien tuotteiden tuotannon aloittaminen kohdemaassa, tuotteiden laadun parantaminen, perushyödykkeiden saatavuuden parantaminen, kohdemaan vientikaupan vahvistaminen sekä lisääntynyt raaka-aineiden tuotanto kohdemaassa. Myös hankkeiden sijaitseminen maaseudulla tai teollistumattomissa kaupungeissa tai paikallisten pien- ja suuryritysten välisten yhteyksien vahvistaminen katsotaan vaikuttavan positiivisesti kohdemaan markkinoihin ja niiden rakenteeseen.

Hankkeiden myötä kohdemarkkinat monipuolistuvat tai kilpailu lisääntyy. Eniten yritykset raportoivat vaikuttaneensa kohdemaassa tuotettavien tuotteiden laadun parantumiseen (34 %). Laatua on parannettu monilla eri sektoreilla kuten koulutus-, käsityö-, ohjelmointi-, tuotantotekniikka- ja laitteisto- sekä rakennusala. Lisäksi on vaikuttettu uusien tuotteiden tuotantoon sekä vientikaupan vahvistamiseen.

8. Ympäristövaikutukset

Kaikilta hankkeilta toimialasta riippumatta edellytetään kokonaisvaltaista ympäristövaikutusten huomioon ottamista ja niistä raportoimista. Yrityksistä 29 (45 %) raportoi hankkeeseen liittyvistä muista positiivisista ympäristövaikutuksista. Näitä oli esimerkiksi lisääntynyt energiatehokkaiden menetelmien, ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien ja raaka-aineiden käyttö sekä hankkeessa toteutettu ympäristöstrategia. Lisäksi yritykset mainitsivat vaikuttaneensa muun muassa kierrätyksen uudelleen organisointiin, pölypäästöjen vähentämiseen sekä valmistetun teknologian pienempään polttoaineen kulutukseen. Vaikutukset ovat olleet merkittäviä, koska läheskään kaikki hankkeet eivät sisällä suoria mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöön. Määrällisesti eniten oli lisääntynyt ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien ja raaka-aineiden käyttö sekä kansainvälisten sosiaalisten ja ympäristöstandardien

3.12.2014

noudattaminen ja tietoisuus (kuten aikaisempinakin vuosina). Tähän voi mahdollisesti vaikuttaa se, että kaikilla liikekumppanuustukea hakevista yrityksistä ei ole ennestään kansainvälistä kokemusta⁸, joten tietoa kansainvälisestä lainsäädännöstä ja standardeista ei välttämättä vielä ole.

9. Uuden yhtiön perustaminen

41 hankkeesta, joissa tarkoituksena oli perustaa uusi yhtiö kohdemaahan, kymmenessä (15 % kaikista hankkeista, 24 % uuden yhtiön perustamiseen tähtäävistä hankkeista) näin tehtiin. Näistä yhdessä on perustettu ns. yhteydenpitotoimisto (liaison office), mutta varsinaista tytäryritystä ei ole vielä perustettu. Yksi aikaisemmin lykätty hanke on käynnistynyt uudelleen ja tavoitteena on edelleen perustaa yritys kohdemaahan. Jo perustettujen yritysten lisäksi neljässä hankkeessa kohdemaahan on perustettu yritys, mutta hankkeita on jouduttu sen jälkeen lykkäämään. Lisäksi kaksi hankkeista on kesken ja viittä hanketta on jouduttu lykkäämään, joten on mahdollista, että näissä hankkeissa tullaan vielä perustamaan uusia yrityksiä. Yhdessä hankkeessa on aloitettu alihankinta paikallisen yrityksen perustamisen sijaan. 18 yritystä on ilmoittanut, että hankkeet eivät ole onnistuneet. Näiden lisäksi yhdessä hankkeessa, jossa alkuperäisenä lyhyen aikavälin tavoitteena ei ollut yrityksen perustaminen kohdemaahan, on perustettu tytäryritys. Liikekumppanuustuella tehtävien selvitysten tarkoitus on löytää kannattava tapa kansainvälistyä ja siten toteutus usein on eri kuin alkuperäiset suunnitelmat. Kymmenen yritystä on kertonut, että perustetun yrityksen toiminnot ovat lisääntyneet edellisen raportoinnin jälkeen. Suurin osa yrityksistä on kertonut, että liikevaihto on kasvanut. Lisäksi on palkattu lisää henkilökuntaa ja/tai saatu uusia asiakkaita. Vastaavasti yritykset, jotka ovat joutuneet lykkäämään hankkeitaan yrityksen perustamisen jälkeen, ovat kertoneet syiksi esim. kohdemaan tilanteen äkillisen muuttumisen sekä valtion yhteistyöhaluttomuuden. Johtopäätöksenä voi todeta, että kumppanimaan poliittisella tahdolla ja omalla toiminnalla on olennainen merkitys investointeja, yrittäjyyttä ja vastuullista yritystoimintaa tukevan toimintaympäristön luomisessa ja vahvistamisessa.

10. Alihankintasuhteen muodostaminen

Alihankinta oli ensisijaisena tavoitteena kahdeksassa hankkeessa, joista kuudessa (9 % kaikista hankkeista, 75 % alihankinnan aloittamiseen tähtäävistä hankkeista) alihankinta on jo aloitettu. Lisäksi yhtä hanketta on lykätty ja yksi hanke on lopetettu. Alihankitut tuotteet ovat sisältäneet muun muassa erilaisia metalliosia, kumituotteita ja muoviosia, kun taas palvelut ovat sisältäneet muun muassa suunnittelua ja käännöstöitä. Lisäksi kymmenessä hankkeessa, joiden alkuperäinen tavoite ei ollut alihankinta, on harjoitettu alihankintaa. Näistä seitsemän on onnistunut, kahta on lykätty ja yksi on kesken. Näissä hankkeissa on alihankittu erilaisia tuotteita ja palveluita esim. hitsaamiseen, ympäristö- ja energiakonsultointiin sekä energiatehokkuusinvestointeihin liittyen. Suurimmassa osassa hankkeita alihankittiin suomalaisille ja EU:n asiakkaille. Lisäksi tuotteita/palveluita on alihankittu kohdemaan paikallisille asiakkaille tai EU:n ja paikallisille asiakkaille. Lisäksi yhdessä hankkeessa asiakkaina ovat olleet muut yritykset (B2B-markkinointi).

⁸ Suuri osa liikekumppanuustuen hakijoista on pieniä tai keskiuuria yrityksiä, joilla ehkä keskimäärin ei löydy samanlaista kansainvälistä kokemusta kuin suuryrityksiltä. Esimerkiksi vuonna 2009 81 % hakijoista oli PK-yrityksiä, vuonna 2010 84 %, vuonna 2011 74 %, vuonna 2012 88 % ja vuonna 2013 84 %.

3.12.2014

Alihankintahankkeissa eniten oli vaikutettu alihankittujen tuotteiden/palveluiden parempaan laatuun. Tuotteiden ja palveluiden laatua on parannettu suurimmaksi osaksi kouluttamalla paikallista henkilökuntaa sekä muokkaamalla olemassa olevia prosesseja. Lisäksi hankkeet olivat johtaneet alihankittujen parempaan pakkaamiseen ja/tai merkitsemiseen sekä tuotantolinjojen ja/tai tuotantotekniikoiden kehittymiseen kohdemaassa. Monet yritykset ovat kiinnittäneet erityistä huomiota pakkauksiin ja pakkaustapoihin, sillä niitä parantamalla he voivat nostaa koko hankintaketjun laatua ja mahdollisesti pienentää kustannuksia.

11. Tuonti

65 hankkeesta ainoastaan viisi (8 %) oli hankkeiden luokittelun mukaan luonteeltaan tuontihankkeita (vientiä kehitysmaasta). Hankkeista kaksi on raportoinnin mukaan onnistuneita, yhtä hanketta on lykätty ja kaksi hanketta on lopetettu. Näistä yksi lykätty ja yksi lopetettu hanke ovat raportoineet tuontiin liittyvistä vaikutuksista, koska vaikutuksia oli ehtinyt syntyä jo ennen hankkeen lykkäämistä/lopettamista. Hankkeissa on tuotu erilaisia käsityö- ja tekstiilituotteita kuten pyyhkeitä, kylpytakkeja, lakanoita ja vaatteita. Näiden hankkeiden lisäksi yhdeksän yritystä on aloittanut tuonnin muun toiminnan ohella, vaikka tuonti ei ollut hankkeen alkuperäisenä tavoitteena. Näissä hankkeissa on tuotu mm. visualisointia, mallinnusta ja ohjelmistokehitystä. Kaikki hankkeet ovat edelleen toteutuneita.

Vastausten mukaan Finnpartnershipin tukema hanke johti tuotujen tuotteiden/palveluiden parempaan laatuun sekä pakkaamiseen ja/tai merkitsemiseen. Yhdessä hankkeessa testaaminen ja laaduntarkkailu on esimerkiksi siirretty kohdemaahan. Toinen yritys on vastannut laadun parantuneen, mutta toteaa laadunvalvonnan Suomesta käsin vaativan suurta aktiivisuutta. Aiemmin annetut ohjeet eivät aina pysy työntekijöiden muistissa, joten samojen ohjeiden kertaaminen tilausten yhteydessä on hyvin tärkeää. Yritys on kertonut, että säännöllisiä vierailuja kohdemaassa tarvitaan, mutta lama on vaikuttanut siihen, että matkojen määrä on huomattavasti vähentynyt projektin päätyttyä.

Hankkeiden avulla lisättiin myös kohdemaan partneriyritysten tietoisuutta ja valmiutta täyttää paremmin Suomen/EU:n tuontivaatimukset. Lisäksi muutamissa hankkeissa edistettiin tuotantolinjojen ja/tai tuotantotekniikoiden kehittymistä kohdemaassa. Esimerkiksi yhdessä hankkeessa partneri hankki uudet tuotantotilat, jotka paransivat huomattavasti työntekijöiden työoloja kun taas toisessa hankkeessa partneria autettiin värjäystekniikoiden kehittämisessä niin, että värit pysyvät tuotteissa paremmin.

12. Suomalaisen ympäristötekniologian pilotointi

Yksikään yritys ei vastannut hankkeen johtaneen suomalaisen ympäristötekniologian pilotointiin kohdemaassa. Ympäristötekniologian pilotointivaiheeseen tukea oli kuitenkin hakenut kaksi hanketta, joista toinen on kesken, mutta etenee ja toinen hanke on lopetettu. Lisäksi kolme yritystä on kertonut tehneensä selvityksiä ympäristötekniologian pilotoinnista kohdemaassa, vaikka yritykset eivät olleet hakeneet tukea ympäristötekniologian pilotointivaiheeseen. Kaikki kolme yritystä on kuitenkin todennut, että tässä vaiheessa ei päästy selvityksiä pidemmälle eli pilotointia ei ole tehty. Näistä kolmesta hankkeesta yksi hanke on onnistunut ja kaksi on ilmoittanut, että hanke ei ole onnistunut.

3.12.2014

13. Finnpartnershipin tuottama lisäarvo

Vuoden 2010 uusien ehtojen mukaisilta hankkeilta ja tukea hakeneilta yrityksiltä kysyttiin ensimmäistä kertaa Finnpartnershipin tuottamasta lisäarvosta. Avoimien vastausten perusteella yleiskuva yritysten arvioista oli positiivinen; 90 % yrityksistä koki Finnpartnershipin palveluilla olleen lisäarvoa heidän hankkeelle. 42 hankkeesta 14 yritystä (33 %) koki Finnpartnershipin lisäarvon olleen erittäin merkityksellinen heidän hankkeensa kannalta eikä hankkeen tai selvitysten tekeminen olisi ollut mahdollista ilman tukea. 23 yritystä (55 %) raportoi pystyneensä tuen avulla tekemään laajemmat alkuvaiheen selvitykset tai edistäneen ja nopeuttaneen niiden tekoa. Useat näistä yrityksistä kokivat tärkeäksi sen, että heidän oli mahdollista matkustaa paikan päälle tekemään selvityksiä, etsimään partnereita ja tutustumaan toimintaympäristöön. Lisäarvona nähtiin myös se, että tuki mahdollisti laadukkaiden asiantuntijapalveluiden käytön. Yksi yrityksistä myös mainitsi, että hankkeen avulla he ovat miettineet enemmän kohdemaan työoloja ja ympäristövaikutuksia. Yksi yritys (2 %) kertoi lisäarvon olleen vähäinen, sillä tuen määrä oli pieni verrattuna siihen liittyvään byrokraatiaan. Neljä yritystä (10 %) arvioi, että lisäarvoa ei ollut. Kolme näistä hankkeista on lopetettu ja yhtä on lykätty. Yksi näistä kertoi hakeneensa tukea konkreettisemmalle toiminnalle.

14. Jatkohankkeet

Vuoden 2010 hankkeista 14 oli jatkohakemuksia. Yksi jatkohakemuksista on vuoden 2007 hankkeen jatkohakemus, kahdeksan hankkeista on vuoden 2008 hankkeiden jatkohakemuksia ja viisi vuoden 2009 hankkeiden jatkohakemuksia. Seitsemän hankkeista on toteutunut suunnitellusti. Yksi hankkeista, luonteeltaan tuontihanke, lopetettiin jo ennen maksatuspyyntövaihetta. Toinen hanke, jossa tavoitteena on tuonti, on vielä kesken. Kahta muuta hanketta, joissa tavoitteena on yhteisyrityksen perustaminen, on lykätty. Myös hanke, jonka tavoitteena oli alihankinta, on jouduttu lykkäämään. Lisäksi kahdesta hankkeesta, jotka olivat ensimmäisen seurantaraportin aikaan toiminnassa, toinen on ajautunut konkurssiin ja toisen paikallista toimintaa ajetaan alas parhailaan. Onnistuneista hankkeista kolmessa tavoitteena oli paikallisen yrityksen perustaminen, kahdessa alihankinnan ja yhdessä lisäarvollisen kehityskaatuonnin aloittaminen sekä yhdessä muun pitkäaikaisen toiminnan aloittaminen.

Vuoden 2007 hanke on edelleen voimissaan, eikä sen tilanne ole muuttunut ensimmäisen seurantaraportin jälkeen.

Vuoden 2008 hankkeista kolme on toteutunut alkuperäisen suunnitelman mukaan. Yksi yritys raportoi hankkeen olevan kesken. Näiden lisäksi yksi hanke ei ole onnistunut ja kolmea hanketta on lykätty.

Vuoden 2008 hankkeista ainoastaan yksi on raportoinut investoinneista viimeisessä seurantaraportissaan vuonna 2011/2012. Nyt tehdyn seurannan yhteydessä kolme yritystä on raportoinut investoinneista. Euromääräisesti tässä raportoidut investoinnit ovat yli kolme kertaa suurempia (yhteensä yli 8,7 milj. euroa) kuin ensimmäisen hankkeen toisessa (vuonna 2011/2012 tehdyssä) seurantaraportissa.

Työllistettyjen määrä on kasvanut lähes nelinkertaiseksi ensimmäisestä seurantaraportoinnista. Nyt kolme yritystä työllistää yhteensä 233 henkilöä (kun määrä vuonna 2011/2012 oli 60 henkilöä), vaikkakin vuodesta 2012/2013 työllistettyjen määrä on laskenut 116 työpaikan verran. Työllistävät hankkeet ovat

3.12.2014

raportoineet jo viimeisessä seurantaraportissaan noudattavansa paikallista ja kansainvälisiä sopimuksia liittyen työntekijöiden oikeuksiin ja työehtoihin. Lisäksi yritykset ovat raportoineet noudattavansa paikallisia sekä kansainvälisiä työterveys- ja työturvallisuusstandardeja. Yksi yritys on ilmoittanut, että se ottaa ensi vuonna käyttöön muun vapaaehtoisen työterveys- ja työturvallisuusstandardin (kuten OHSAS 18000). Toinen yritys raportoi, että se on järjestänyt paikallisille työntekijöille muun muassa terveys- ja silmätarkastuksia sekä tukenut silmälaseja ja koulutusta. Lisäksi kaksi yritystä raportoi, että tuotteiden pakkaus- ja/tai merkintämenetelmät, laatu ja tuotantotekniikat ovat parantuneet.

Vuoden 2009 hankkeissa kahden yrityksen tavoitteena oli perustaa paikallinen yritys, kahden aloittaa alihankinta ja yhden aloittaa muu pitkäaikainen liikekumppanuus. Kaksi hankkeista oli toteutunut suunnitelmien mukaan. Yksi hankkeista oli lopetettu ja hanketta jatkettiin toisen yrityksen puitteissa, jolle myönnettiin liikekumppanuustukea jatkohankkeeseen. Nyt jatkohanke on onnistunut ja alihankintayhteistyö on aloitettu kohdemaakumppanin kanssa. Lisäksi yksi ensimmäisen seurantaraportin yhteydessä onnistuneeksi raportoitu hanke on nyt lopetettu yrityksen ajautuessa konkurssiin. Toinen hanke, joka oli ensimmäisen raportoinnin yhteydessä kesken, on nyt jouduttu lopettamaan.

Yhteenvetona jatkohankkeista voidaan todeta, että tässä raportoiduista neljästätoista jatkohankkeesta kahdeksan jatkohanketta on raportoinut investoineensa yhteensä 9 144 160 euroa, mikä on lähes kolme kertaa enemmän kuin ensimmäisten hankkeiden viimeisissä seurantaraporteissa investoidut 3 305 455 euroa (tällöin investoineita yrityksiä oli neljä). Investoinnit ovat lisääntyneet siis noin 5,8 miljoonalla eurolla. Lisäksi kuusi yritystä raportoi työllistävänsä yhteensä 275 henkilöä. Tämä on lähes kolme kertaa enemmän kuin ensimmäisten hankkeiden viimeisissä seurantaraporteissa, jolloin työllistettyjen määrä oli 100 henkilöä. Työllistettyjen määrä on lisääntynyt siis 175 henkilöllä. Työllistämisen seurauksena paikallisille työntekijöille on tarjottu mm. lisää koulutusta ja erilaisia koulutusohjelmia. Lisäksi yksi yritys on ottamassa käyttöön muun vapaaehtoisen työterveys- ja työturvallisuusstandardin. Lisäksi yritykset ovat raportoineet tarjoavansa lounaan työpäivän aikana sekä järjestäneensä paikallisille työntekijöille muun muassa urheilu- ja kulttuuritapahtumia, terveys- ja silmätarkastuksia sekä tukenut silmälasien hankintaa. Näiden lisäksi on raportoitu, että tuotteiden pakkaus- ja/tai merkintämenetelmiä sekä laatua ja tuotantotekniikoita on parannettu. Johtopäätöksenä onkin hyvä huomata, että kehitysvaikutukset kahden vuoden sisällä tuen maksamisesta ovat yleensä vasta pieni osa.